

Ekofyziologie rostlin a mikroklima porostu

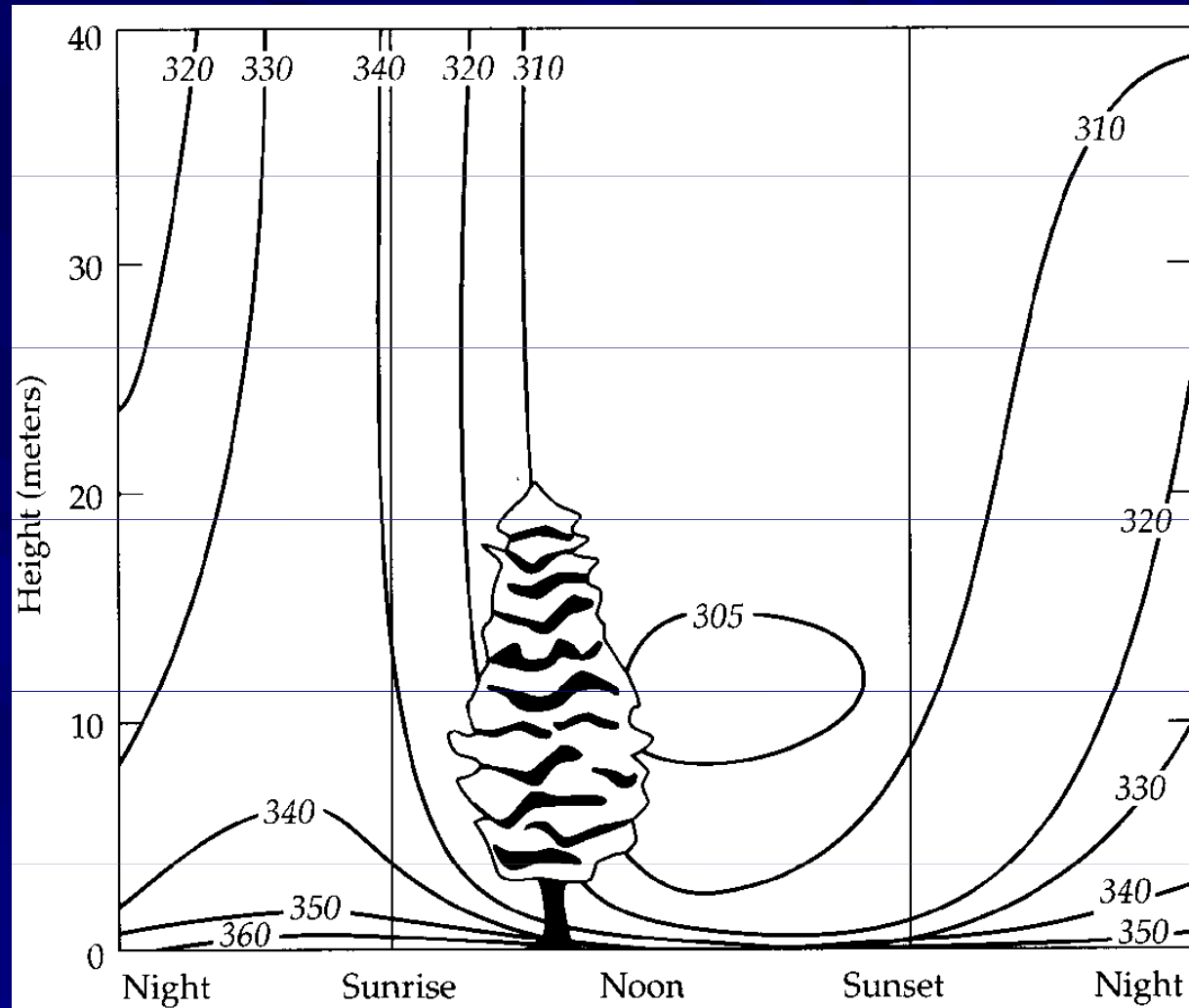
(Photosynthesis and transpiration are coupled
due to microclimate of a stand)

Miloš Barták

podzim 2012

Ústav experimentální biologie
Oddělení fyziologie a anatomie rostlin
PřF MU, UKB, Kamenice 5, 625 00 Brno

Isolines of CO₂ concentration in a stand

Figure 12-10 Typical profiles of concentrations of CO₂ for a forest canopy at different times of day. Isopleth lines for CO₂ are in parts per million (ppm). From Holmén, K. 1992. "The global carbon cycle." In *Global Biogeochemical Cycles*, pp. 239–262. London: Academic Press. Used with permission.

Stoma

Výměna plynů mezi rostlinou a okolím:

CO_2

H_2O

Ekologie fotosyntézy - zásobení vodou

Přímo – inhibice metabolismu (elektronový transport, fosforylace).

Nepřímo – zavírání průduchů.

Vlhkostní kompenzační bod – u poikilohydrických rostlin, limitní hodnoty relativní vzdušné vlhkosti, při kterých fotosyntéza ustává.

Koeficient využití vody ve fotosyntéze: $WUE_{ph} = \text{fotosyntéza/transpirace}$ [$\mu\text{mol CO}_2/\text{mmol H}_2\text{O}$].

Přístroje a metody měření transpirace

Spektrální metody

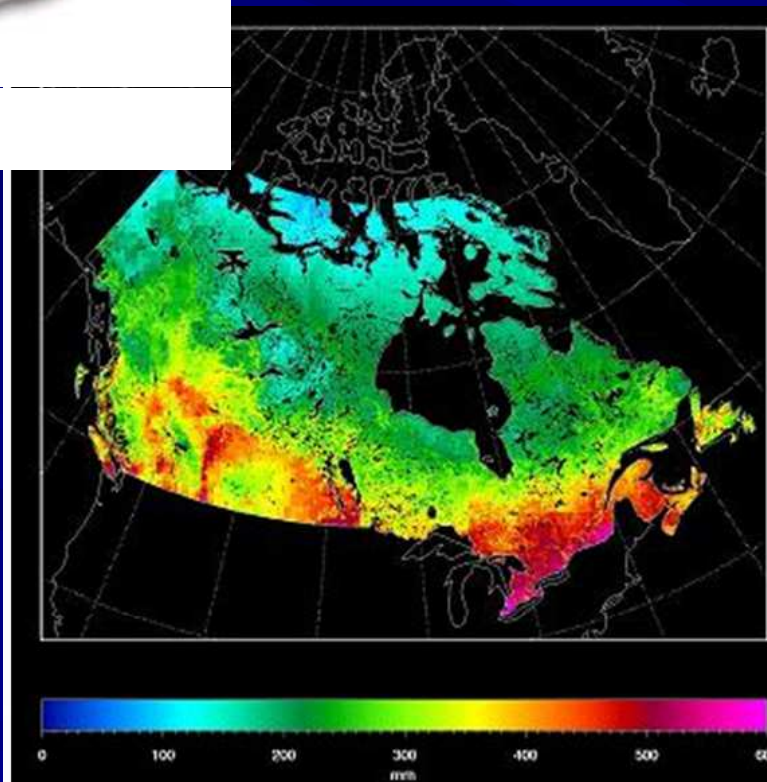
Letecké, satelitní
Multispektrální
snímky

Měření rychlosti toku
Vody stonkem
(kmenem)

Infračervené
Analyzátořy plynů

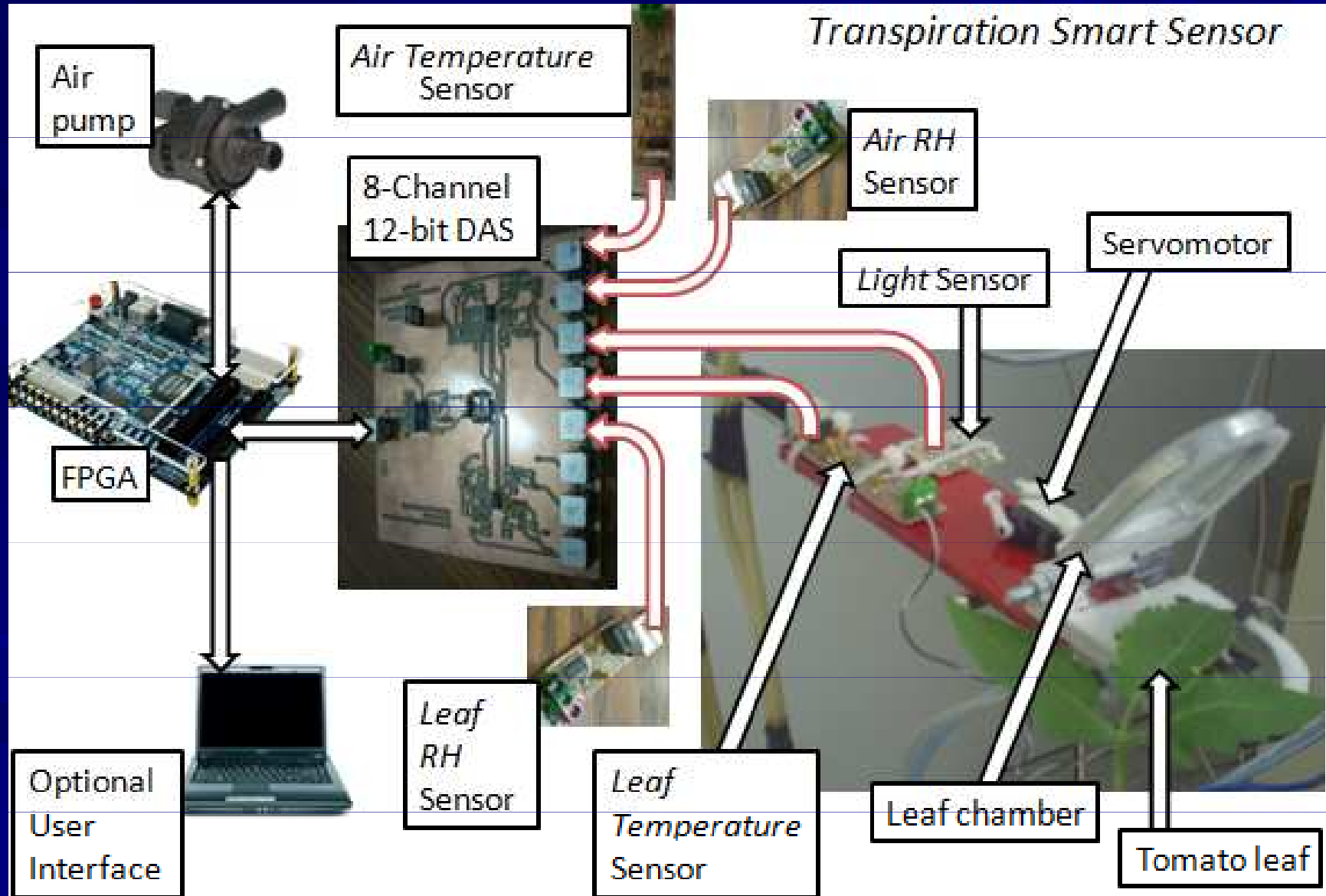
Měření změny
vlhkosti v listové
komoře

Metoda tepelného
Pulsu
Metoda deformace
Tepelného pole

Transpiration measurement system

source: www.adc.com

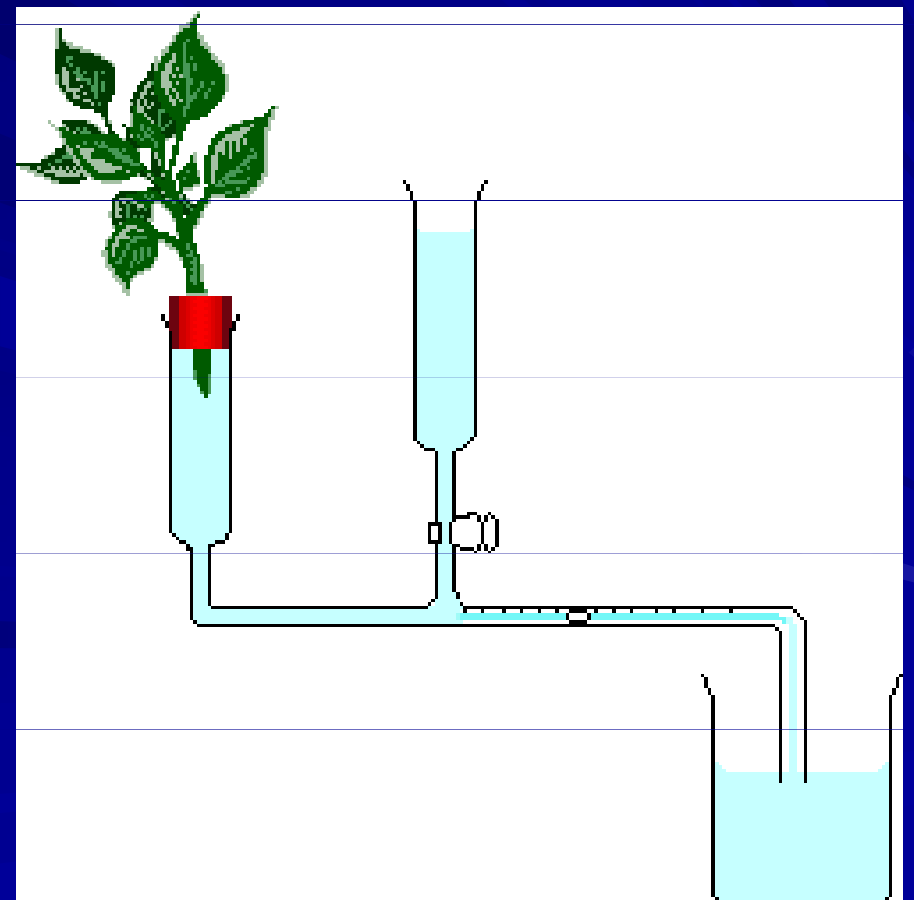
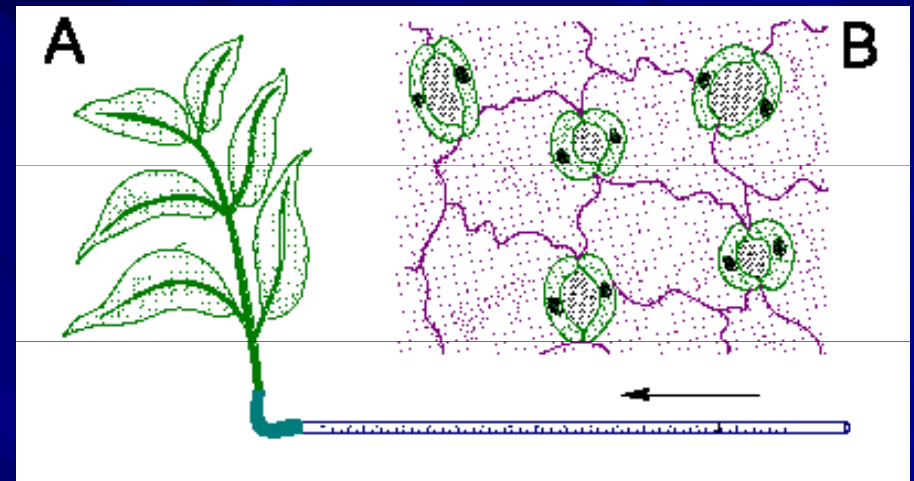
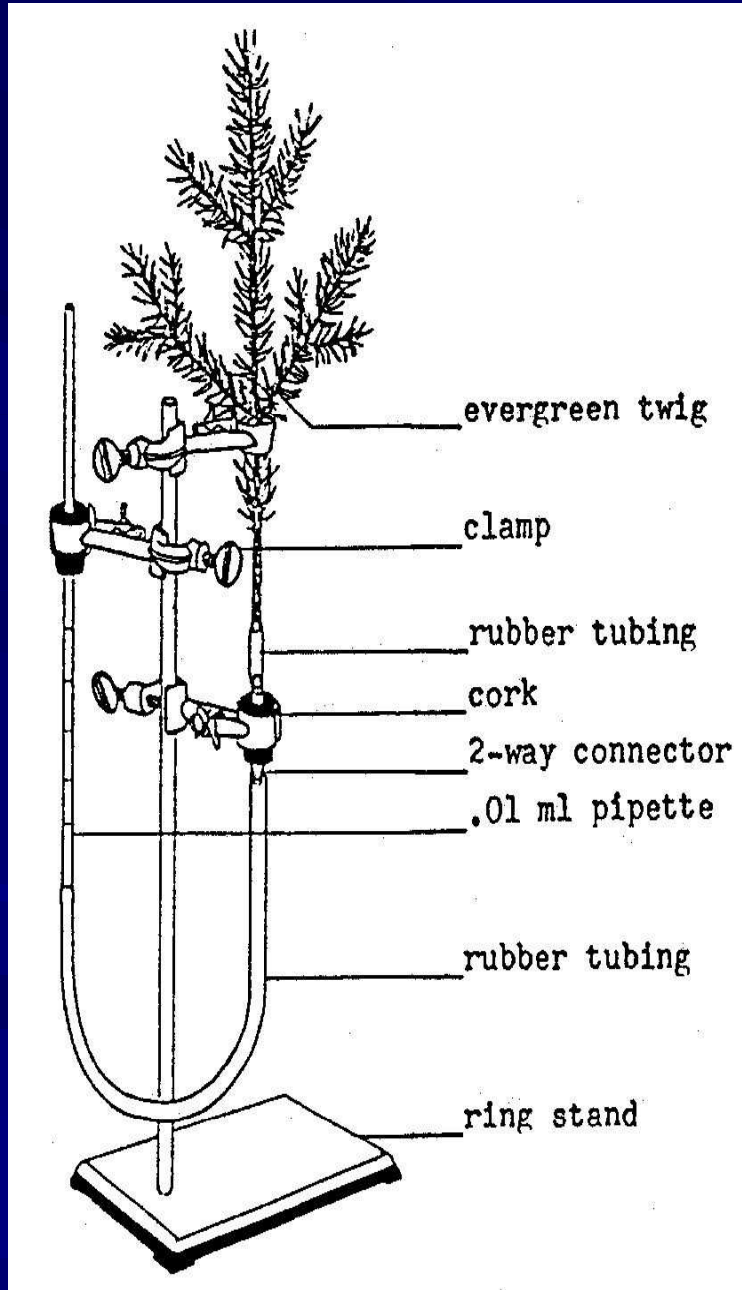
Současné potometry ve výzkumu a výuce

Typy potometrů

Ganong's Potometer
Darwin's Potometer
Gaurrea's Potometer

Princip potometru

Potometrie

- Potometer (z řeckého ποτό = pít a μέτρο = měřit)-někdy označován jako "transpirometer" - je zařízení používané pro měření rychlosti příjmu vody do listových výhonů či stonků. Příčinami příjmu vody jsou fotosyntéza a transpirace.

Potometry je často obtížné nastavit. Všechno musí být zcela vodotěsné, aby nedošlo k žádnému úniku vody.

- Existují dva hlavní typy používaných potometerů - bublinový potometer (jak je uvedeno níže), a hmotový potometer. Hmotový potometer se skládá z rostlin s kořeny ponořenými do kádinky. Tato kádinka je pak umístěna na digitální váhy; čtením lze určit množství vody, kterou rostlina ztratila transpirací.

Indirect Evapotranspiration Estimation

1. Temperature-Based
  - a. Cannot resolve time intervals less than monthly
  - b. Ignore processes
2. Energy Balance
  - a. Simple
  - b. Relies on differences between uncertain quantities
  - c. Unreliable for large vapor pressure gradients
3. Mass Transfer
  - a. Uses reliable micrometeorological measurements
  - b. Data collection difficult for multiple measurement sites
4. Combination Methods
  - a. Combines benefits of energy balance and mass transfer
  - b. Data intensive

Combination Formula (Penman, 1948)

Energy

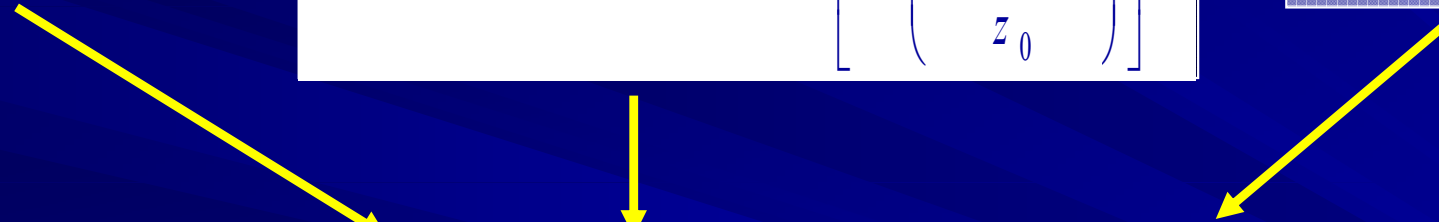
$$E = \frac{R_n - H - G}{\rho_v \lambda}$$

Vertical Transport

$$K_E \equiv \frac{D_{H_2O}}{D_M} \frac{0.622 \rho_a}{P \rho_{H_2O}} \frac{\kappa^2}{\left[\ln \left(\frac{z - z_d}{z_0} \right) \right]^2}$$

Mass Transfer

$$E \propto [e_{sat}(T_a) - e_a]$$

$$E = \frac{\nabla \cdot R_n + \gamma K_E \rho_{H_2O} \lambda v \cdot [e_{sat}(T_a) - e_a]}{\rho_{H_2O} \lambda \cdot [\nabla + \gamma]}$$

Penman-Monteith (Monteith, 1965)

$$K_E \equiv \frac{D_{H_2O}}{D_M} \frac{0.622 \rho_a}{P \rho_{H_2O}} \frac{\kappa^2}{\left[\ln \left(\frac{z - z_d}{z_0} \right) \right]^2}$$

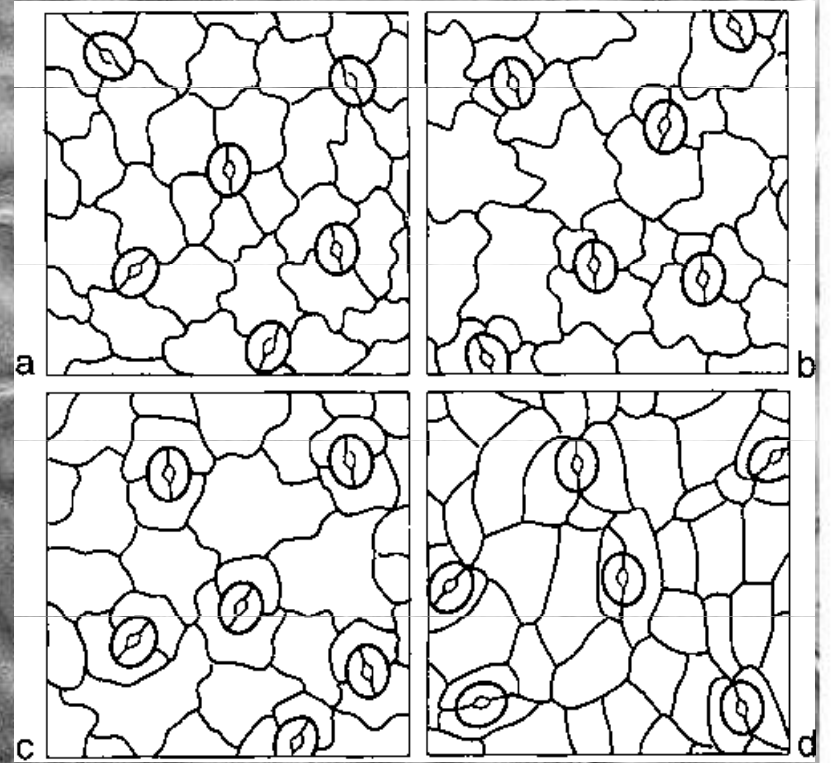
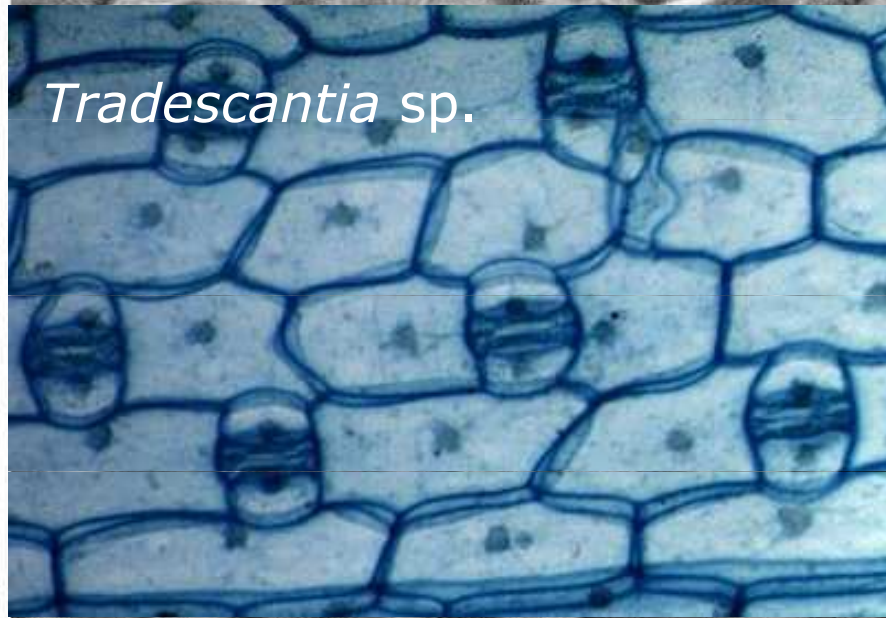
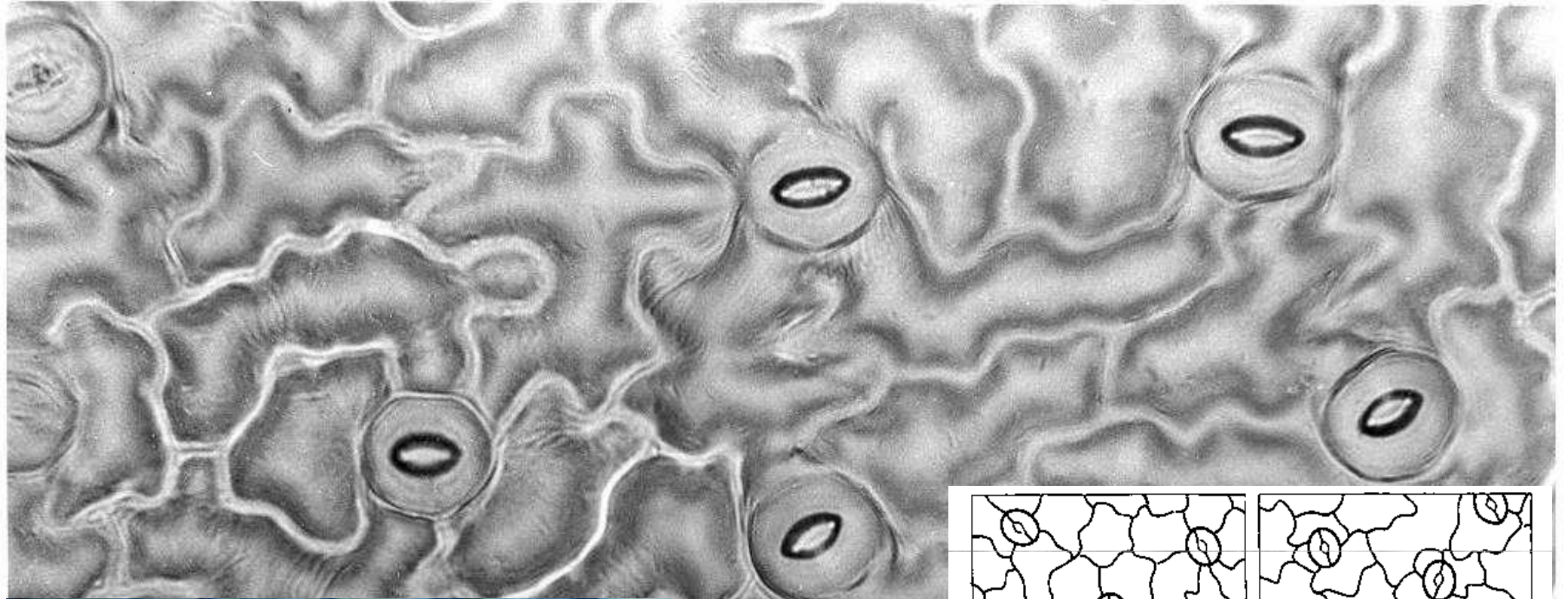
$$E \approx v K_E \cdot [e_{Sat}(T_a) - e_a]$$

$$E = \frac{\nabla \cdot R_n + \gamma K_E \rho_{H_2O} \lambda v \cdot [e_{Sat}(T_a) - e_a]}{\rho_{H_2O} \lambda \cdot [\nabla + \gamma]}$$

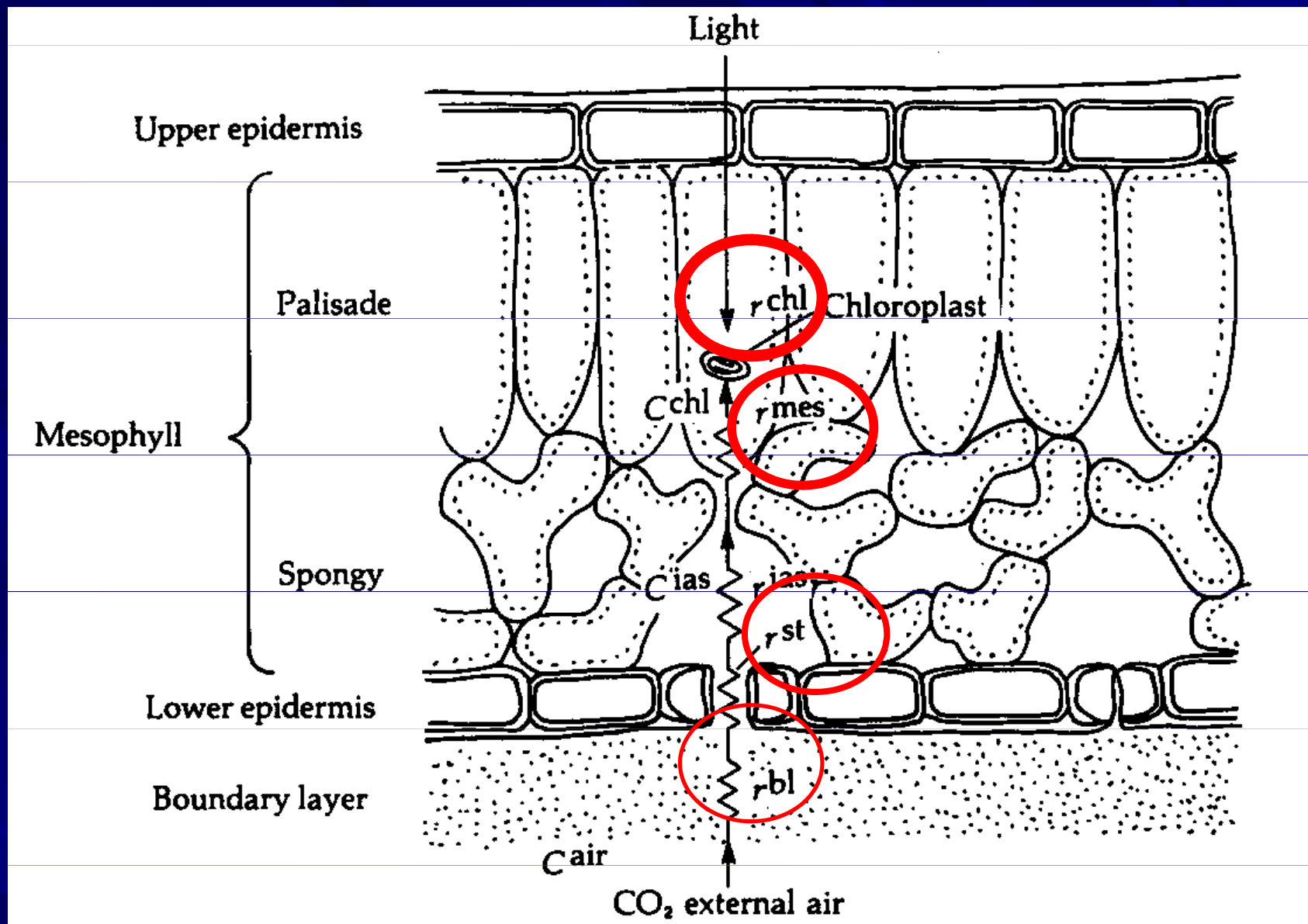
$$E_c = \frac{\nabla \cdot R_n + \rho_a c_a g_a \cdot [e_{Sat}(T_a) - e_a]}{\rho_{H_2O} \lambda \cdot \left[\nabla + \gamma \cdot \left(1 + \frac{g_a}{g_c} \right) \right]}$$

$$g_a = \frac{1}{r_a} = \frac{v \kappa^2}{\left[\ln \left(\frac{z - z_d}{z_0} \right) \right]^2}$$

Stomata

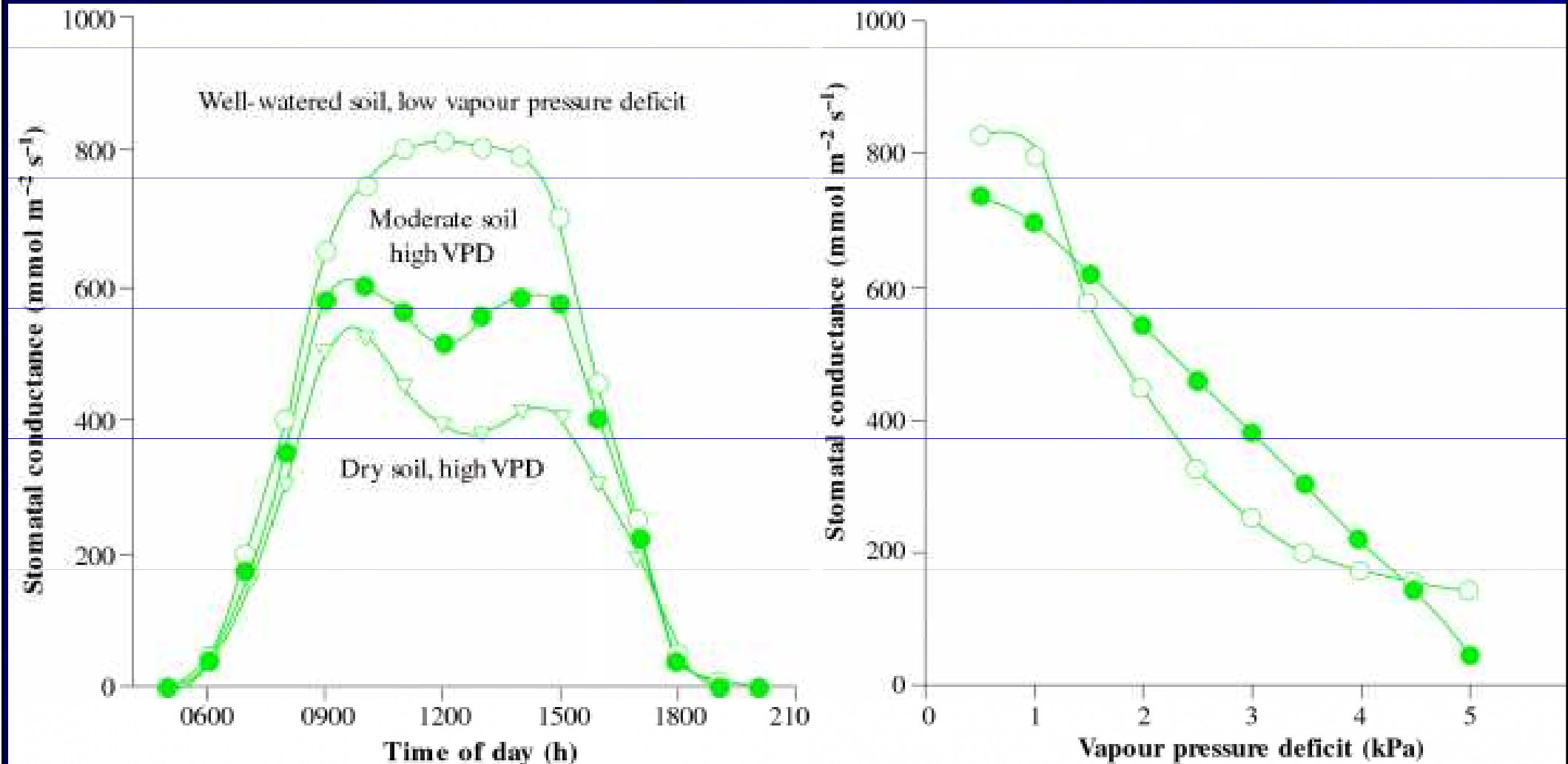

Fotosyntéza – carbon dioxide influx into a leaf, resistances

Figure 15-6 Transport pathway, transport resistances, and concentration gradients in a photosynthesizing leaf. See text for definition of terms.

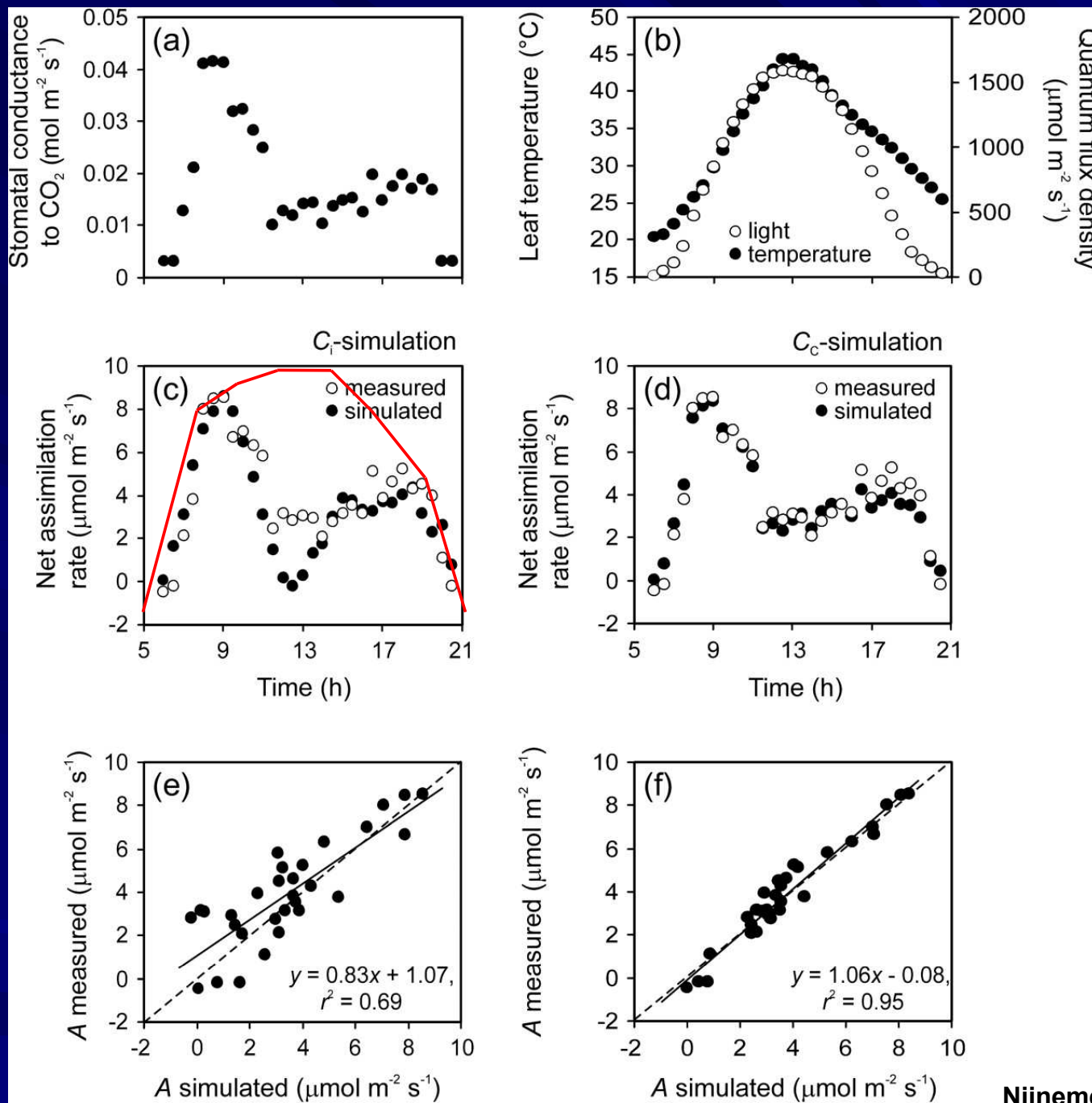
Daily courses of stomatal conductance (for CO₂ uptake and H₂O outflow)

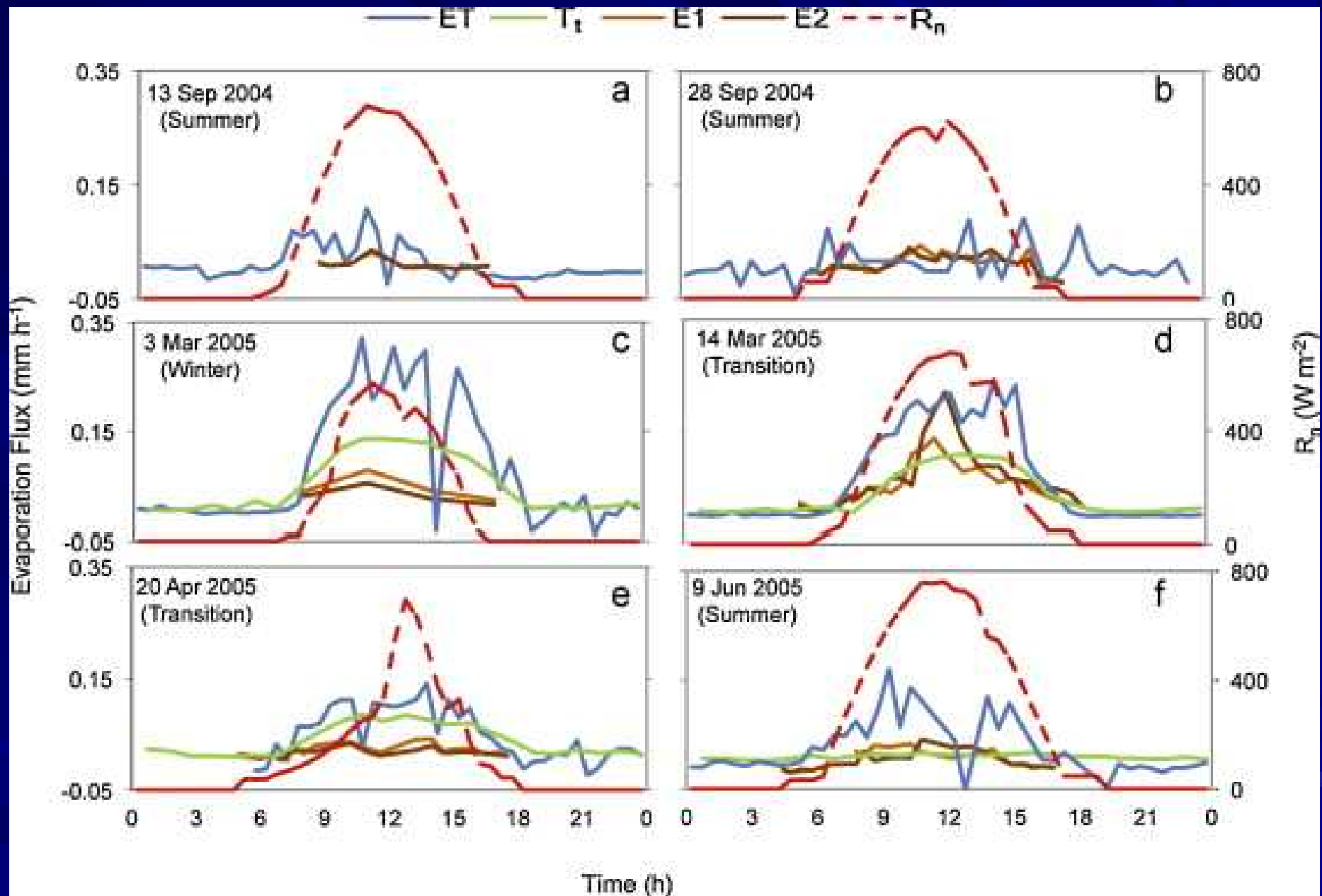

Polední
deprese fotosyntézy

Midday depression
Of photosynthesis

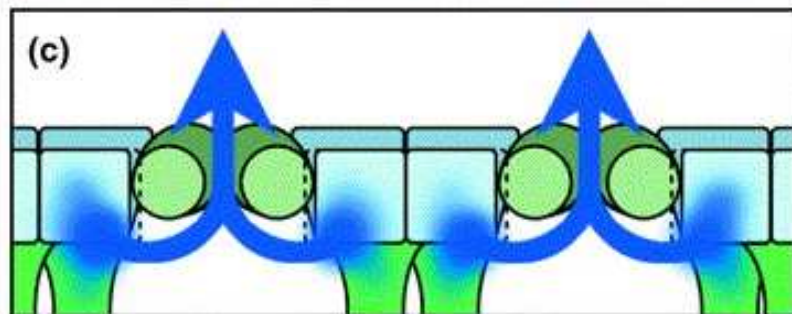
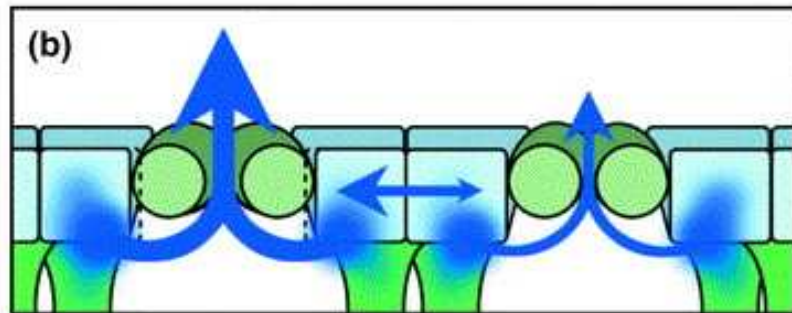
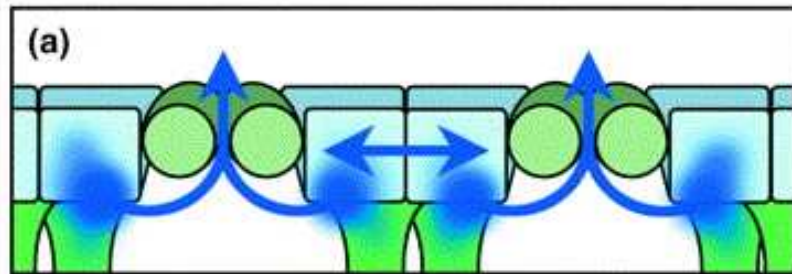
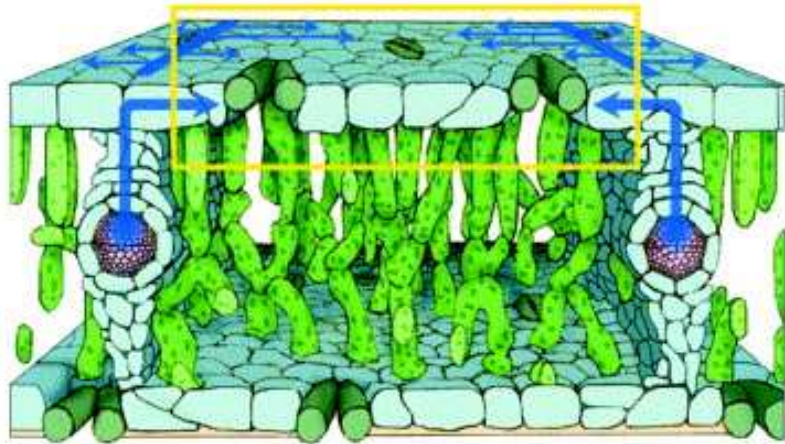
Niinemets Ü et al. J. Exp. Bot. 2009;60:2271-2282

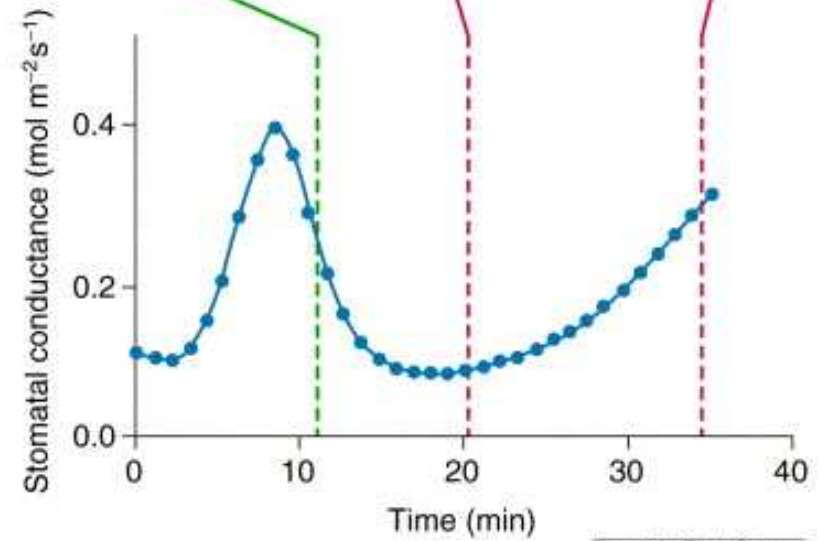
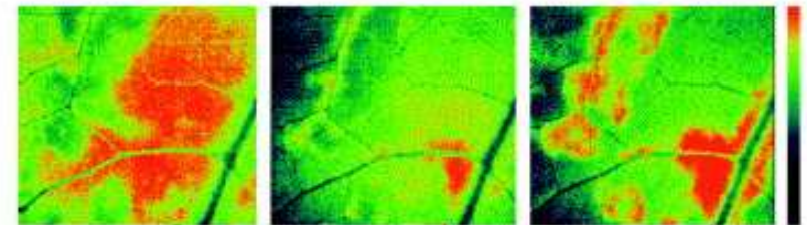
■ Semidesert plants

Daily courses (evapotranspiration) in semiarid plants

Stomatal patchiness

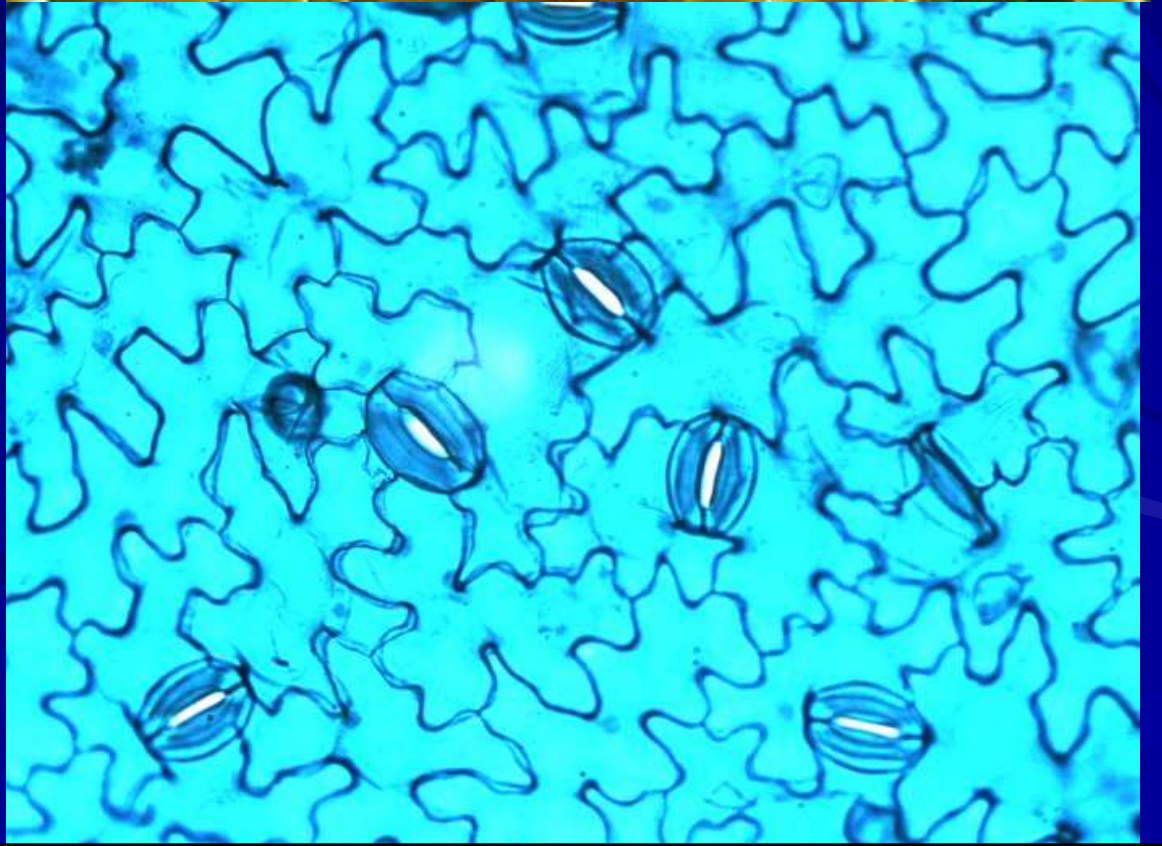
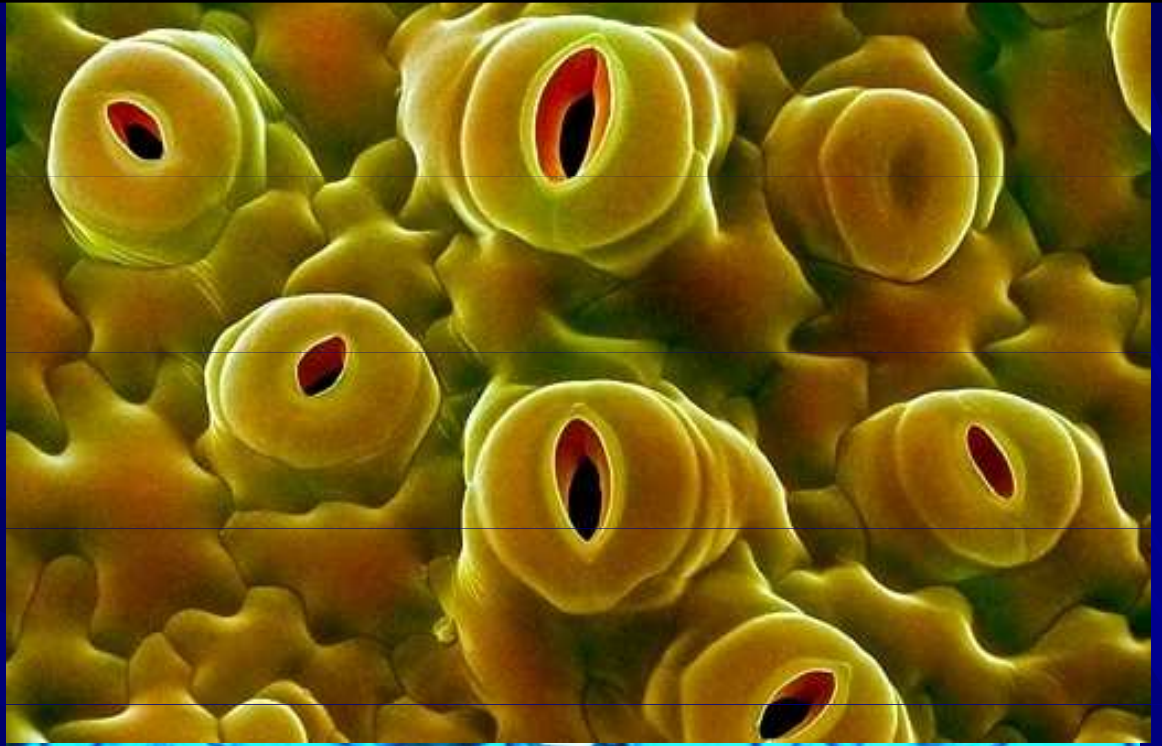
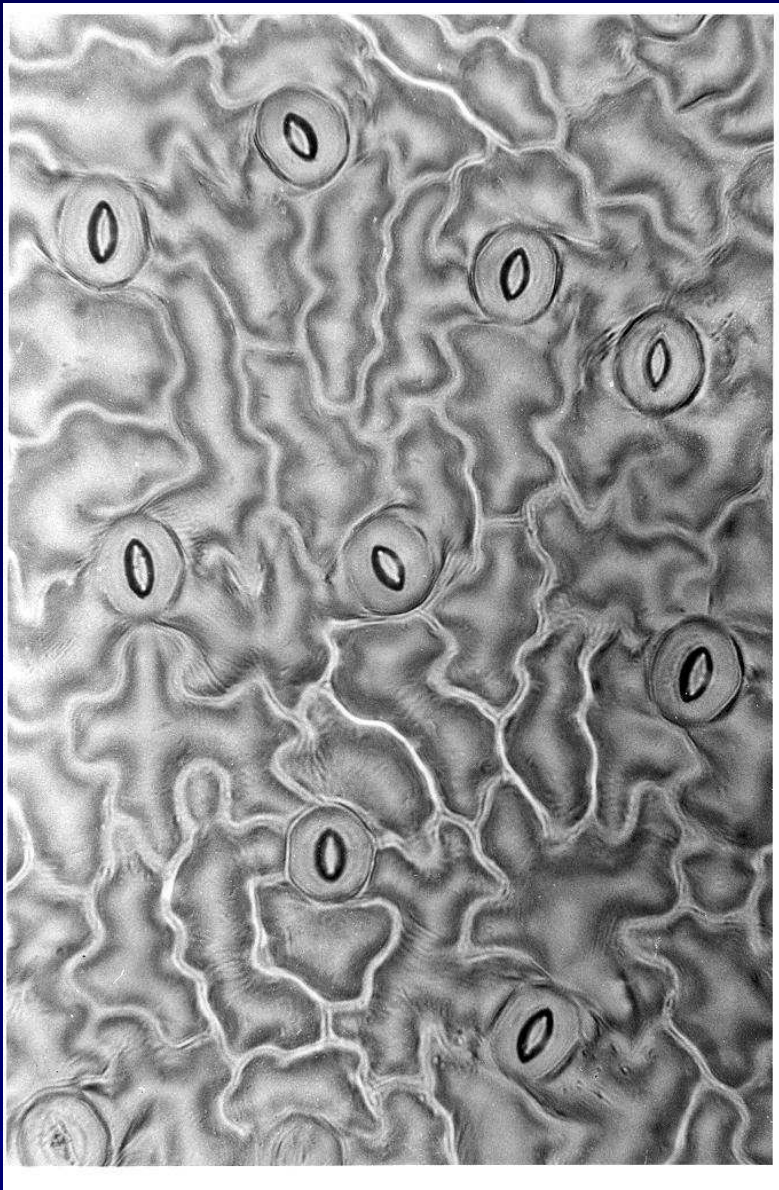

Trends in Plant Science

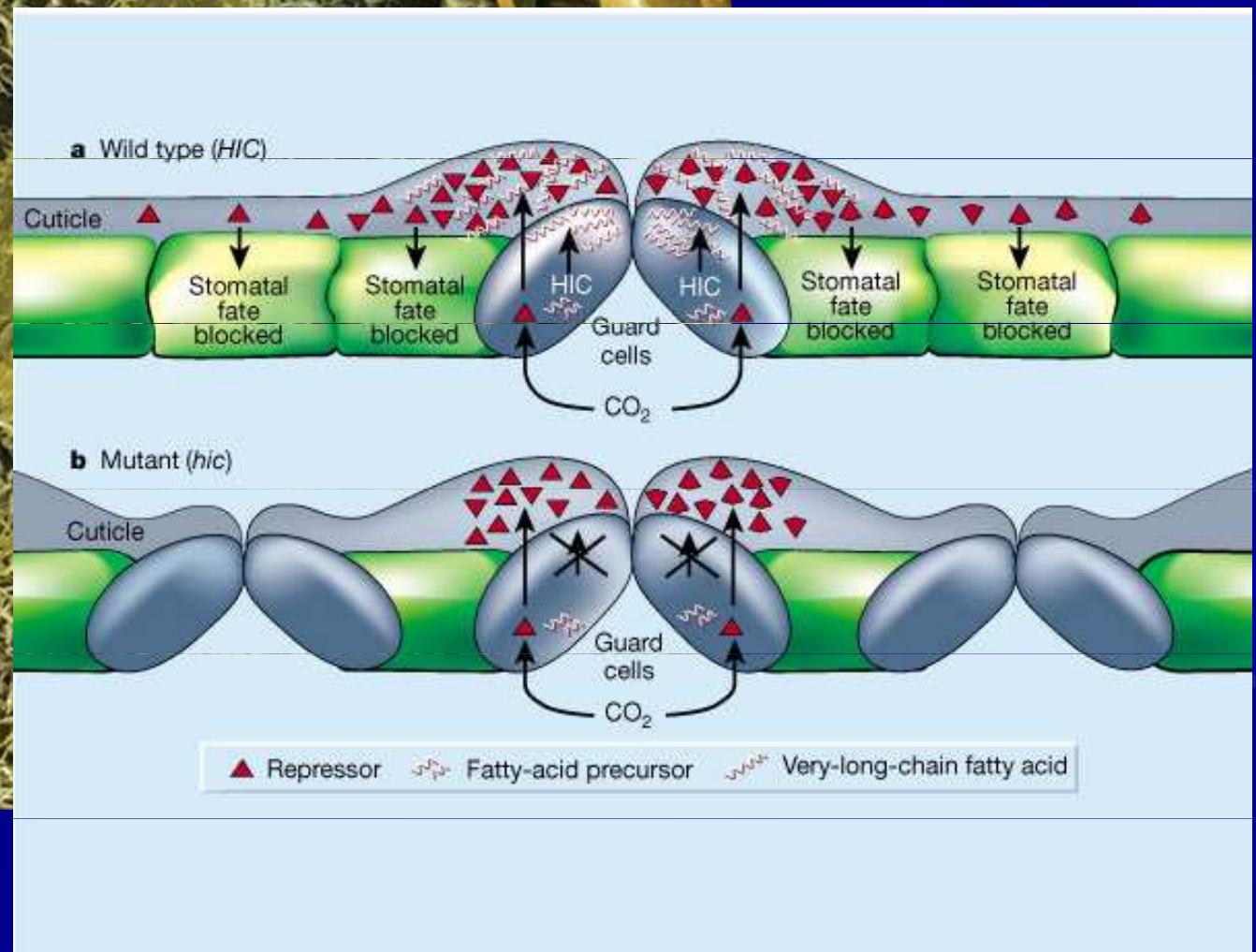
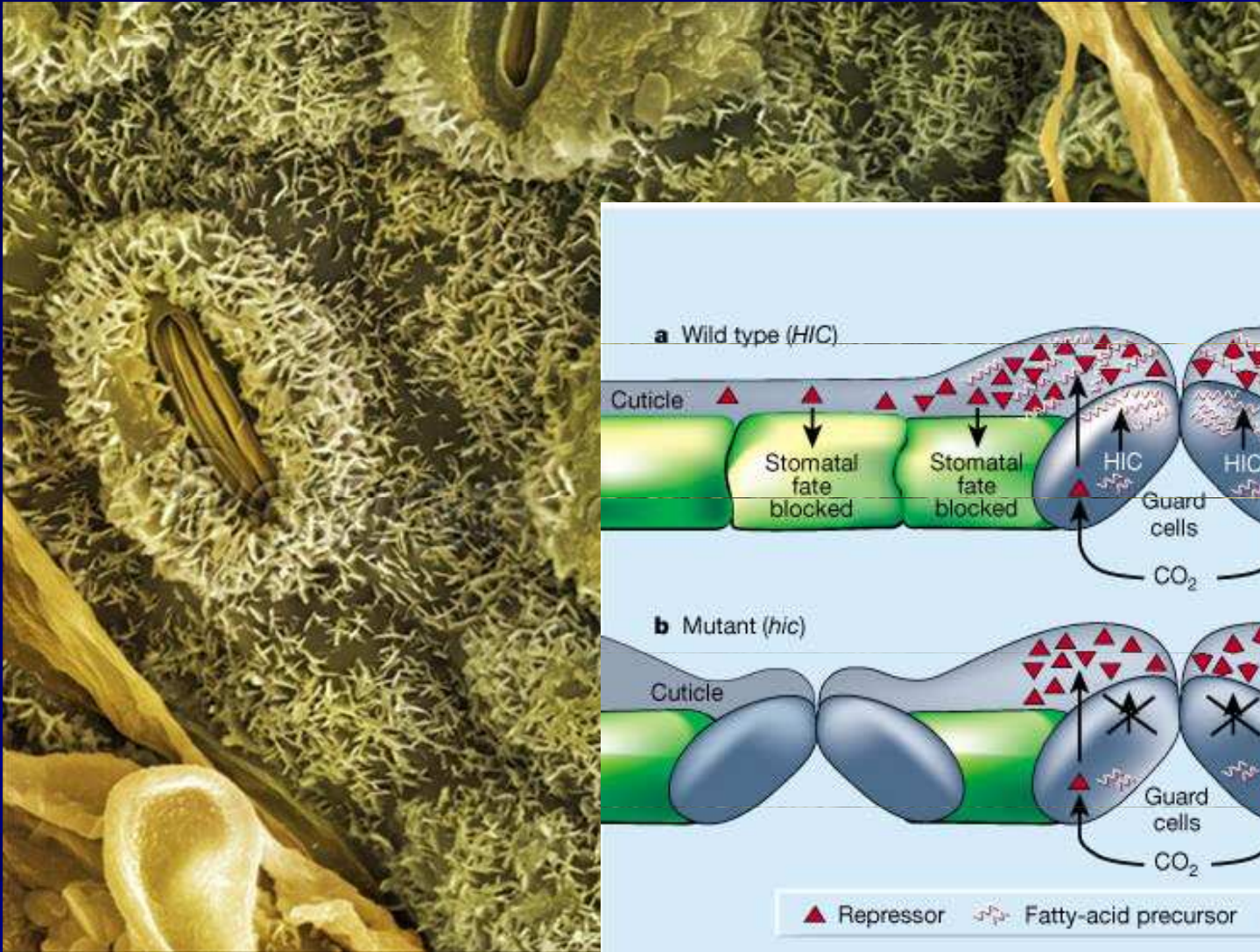

Trends in Plant Science

■ Mott et Butler 2001

Dub (*Quercus robur*),

Cross section of *Lasallia pustulata*
- marginal thallus part
- intermediate part
- pustulus

